

YER ÖRTÜCÜ BİTKİLER

Abelia grandiflora “Prostrata”

Abelia'nın yayılıcı formu olan Abelia Grandiflora “Prostrata” bordürlerde, duvar önlerinde, bitki kasalarında boylu olmayan diğer yer örtücü bitkilerle birlikte kullanılmaya uygundur. 30–60cm kadar boylanır ve 120cm kadar yayılır. Kısa sürgünleri, oval şeklinde yaprakları, küçük ve çan şeklinde bol pembe çiçekleri vardır. Genç sürgünleri parkla kırmızı renkte olup daha sonra yeşile dönüşür. Güneşli ortamlarda sağlıklı gelişen Abelya'lar düzenli sulama ve gübrelemeye ihtiyaç duyarlar. Bitki geliştikten sonra kurağa ve -18C° ye kadar soğuğa dayanıklıdır. Düşük sıcaklıklarda yapraklarını kısmen dökerler.

<http://www.apinguela.com/Plantas/A/Abelia-grandiflora/Abelia%20grandiflora.jpg>

http://www.planfor.fr/Donnees_Site/Produit/Photo/Abelia%20grandiflora.jpg

Achillea tomentosa

Herdemyeşil, dayanıklı, güneşli ortamlar için uygun Achillea tomentosa'nın üretimi son derece kolay olup dayanıklıdır. Kuru ve ekstrem koşullarda da gelişir, toprak ve su isteği açısından duyarlı olmaması nedeniyle güneşli bordürlerde, kaya bahçelerinde kuru taş duvarlarda kullanılmaya uygundur. 15-25 cm boylanır ve yayılıcı formudur. Açık yeşil aromatik yaprakları ve özellikle kanarya sarısı çiçekleri ile etkileyicidir. Çiçekleri tüm yaz boyunca sürer. Ayırarak çoğaltmak mümkündür ve hızlı gelişmesi nedeniyle 15–30 cm aralıklarla dikilmelidir.

<http://www.plantsafari.com/Images350/Achellia-tomentosa.jpg>

http://www.em.ca/garden/achillea_tomentosa1.JP.

Aucuba japonica

Doğal yayılım alanı himalayalardan Japonya'ya kadar uzanır, 2-3m boylanabilen, gölge ortamlar için uygun herdemyeşil çalıdır. Derimsi, koyu yeşil, kenarları dişli yaprakları 8–20 cm uzunluğunda, 4-7cm genişliktedir. Parlak kırmızı meyveleri ekim ayından şubat ayına kadar bitkide kalır. Toprak isteği bakımından seçici değildir. Ağaç altı bitkisi olarak kullanılabilir. Gölge ve yarı gölge ortamlarda kurağa nispeten dayanıklıdır. Ev, avlu bahçelerinde gölgeli yaya yolu boyunca yer verilen Aucuba'ların özellikle kültür formları loş alanlara ışık veren popüler bitkilerdir. En yaygın kullanılan A.j.“Variegata” sarı benekli yapraklara sahiptir.

<http://home.hiroshima-u.ac.jp/shoyaku/photo/Japan/Hiroshima/010217Aoki.jpg>

<http://bellquel.bo.cnr.it/scuole/serpieri/erbario/immagini%20erbacee%20spontanee/Cornacee/Aucuba%20japonica%201.jpg>

***Berberis thunbergii* “Atropurpurea”**

Kırmızı yaprakları ve geç ilkbaharda sarı çiçekleri ile dekoratif bir bitkidir. 1.5-2.5m boylanabilen kavisli, ince, uzun narin dalları ile dekoratif yayvan formu bir çalıdır. Yuvarlakça yoğun yaprakları küçük, üst yüzeyi koyu, alt yüzeyi soluk yeşildir. Sonbaharda sarı, portakal ve parlak kırmızı renklenmesiyle grup halinde kullanıldığında kitle etkisi yapar. Tesbihe benzer, parlak kırmızı meyveleri sonbahar ve kış aylarına kadar dallarda kalır. Soğuğa dayanıklıdır, güneşli ve yarı gölge yerleri seven bir türdür. Nemli, ancak iyi drenajlı topraklarda iyi gelişme gösterir. Çit ve perde bitkisi olarak yaygın şekilde kullanılır. Çitlerde yılda 2–3 kez üzere budamaya iyi cevap verir. Yumuşak odun çeliği, yarı odunsu çelik ve ökçeli sert odun çelikleriyle üretilebilir. B. t. DC. “Atropurpurea” yaprakları yaz boyunca bronz kırmızı olan, morumsu kırmızıya kadar değişkenlik gösteren gösterişli bir çalıdır. Güneşli ortamlarda renk etkisi çok daha belirgindir.

http://www.nzplantpics.com/pics_shrubs/berberis_thunbergii_rose_glow_small_01.jpg

Cotoneaster horizontalis

Kemervari dallanması ile dekoratif, 60-90cm boylanabilen, 5m genişleyebilen, yapraklarını döken popüler bir çalı ve yer örtücüdür. Yapraklar yuvarlağımsı, oval olup her iki ucuda sivridir. 8-16mm boyundadır. Üst yüzü parlak koyu yeşil renkte alt yüzü hafif tüylüdür. Yazın açan pembe çiçekleri, sonbaharda oluşan kırmızı meyveleriyle etkili dekoratif bir bitkidir. Boydan daha çok etrafına çap yapar. Güneşli kuru topraklarda, iyi gelişen rüzgara ve tuza dayanıklı bir bitkidir. Özellikle dallanma ve yapraklanma şeklinin oluşturduğu dış görünüş yönünden çok kıymetli bir materyaldir. Ev bahçelerinde ve parklarda gruplar halinde kullanılmaya uygun bir bitkidir. Kaya bahçelerinde, çalı bordürlerinde, refüjlerde dekoratif etki yaratan bir türdür.

<http://trees.stanford.edu/images/Cotoneaster/lasuen.jpg>

http://www.sci.muni.cz/bot_zahr/fotografie/venkovni%20rostliny/Cotoneaster%20horizontalis.jpg

Euonymus fortunei

Herdemyeşil sarılıcı ya da sürünücü çalıdır. Çalı olarak kullanıldığında uzun sürgünleri toprakla temas ettiğinde köklenerek genişler. Erozyon kontrolünde kullanılmaya uygun aşırı sıcak ve soğuğa dayanıklı, gösterişli bir türdür. Yaprakları koyu yeşil, derimsi 3-7cm uzunluğunda, dişli, meyveleri açık kırmızı renklidir. Çiçekleri etkili değildir.

http://www.users.monornet.hu/marotidiszfa/kepek/page_01.htm

Juniperus L. Ardıç Cupressaceae

Ardıçlar küçük veya boylu ağaç veya bol dallanma gösteren yukarıya veya yanlara doğru çalı formunda gelişen veya sürünücü, yayılıcı forma sahip herdemyeşil bitkilerdir. Genç bireyler iğne yapraklı, daha sonra ya hepsi pul yaprak ya da iğne yaprak şeklinde ya da bir kısmı iğne yaprak bir kısmı pul yaprak şeklindedir. Ardıçlar genellikle ıslıklı ve nisbi nemi fazla düşük olmayan ortamlarda iyi gelişme gösterirler.

Toprak nemi bakımından türlerin istekleri farklıdır. Ancak, kuru, kumlu topraklardan nemli ve killi topraklara kadar çok çeşitli toprak koşullarında yetişen tür ve formlara sahiptir. Türlerinin çoğu hava kirliliğine dayanıklı olması nedeniyle kent park, bahçelerinde endüstri bölgelerinde kullanılmaya uygundur. Juniperus türleri, değişik form ve renkleri ile bitkisel tasarım uygulamalarında soliter ya da gruplar halinde geniş parklarda, ev bahçelerinde, orta refüjlerde, kaya bahçelerinde yaygın kullanılmaktadır.

Juniperus horizontalis

Yayılıcı ardıcın dalları, horizontal uzanır ve uzundur. Yan dalları ise kısa ve sık dokuludur. Yaprakları pul, küçük ve mavimsi yeşil renklidir. Kışın renk değiştirmez. Soğuğa ve yarı gölge ortamlara dayanıklıdır. Kışa dayanıklı olan bu ardıç türü, çim alanlarda, eğimi fazla olmayan şevlerde ve taş- kaya bahçelerinde kullanılmaya uygundur.

<http://www.garten.cz/encyklopedie.php?lng=cz&encid=450>

Juniperus sabina L. Sabin ardıcı

Anavatanı Alpler olan bu türün, boynaması yaklaşık 2-4 m civarındadır. Erkek ve dişi çiçek ayrı ayrıdır. Çiçek tablası yumurta şeklindedir. Dişi çiçek tablası yeşildir, çok küçüktür ve gözle görülmez. Meyve kozalakları kıvrık saplar üzerinde asılıdır, göze çarpan şekilde mavidir. Yapraklar pul şeklinde ve kokuludur. Yaprakları parmakla ovuşturulduğunda kötü bir koku çıkar. Güneşli yerleri sever. Üretimi çelikle yapılır. Sürünücü formu ve dayanıklı olması nedeniyle kayalık, taşlık yamaçlarda, geniş açık alanlarda tercih edilir.

http://www.boga.ruhr-uni-bochum.de/html/Juniperus_sabina_Tamariscifolia_Foto.html

<http://www.montes.upm.es/Dptos/DptoSilvopascicultura/Botanica/reconocimiento/gimnospermas.htm>

LONICERA L. Hanımeli Caprifoliaceae

Hızlı büyüyen, pembe, beyaz renklerde açan çiçekleri ile dekoratif bir çalıdır. Güneş ve aydınlık ortamlarda iyi gelişirler.

Lonicera nitida Wills.

2m boylanabilen, herdem yeşil çalıdır. Sık dizilişli küçük yaprakları barındıran dik dalları çok yoğundur. Oval 1cm uzunluğunda, parlak, koyu yeşil renkli yaprakları, kış aylarında bronz renge dönüşür. Kremsi beyaz küçük çiçeklere, mavi-mor renkli meyvelere sahiptir. Hızlı gelişen L. Nitida Wills. çit bitkisi olarak kullanıldığında budamaya yatkındır. Yoğun dokusu, sık dallanma özelliği nedeniyle engelleyici ve yer örtücü bitki olarak çok uygundur.

Soğuğa karşı oldukça dayanıklı küçük pembe ve beyaz kokulu çiçekleri ve kırmızı meyveleri vardır. Bakım ihtiyacı az ve kent koşullarına dayanıklı türlerdir.

http://www.planfor.fr/index.php?action=fiche_produit&noprod=2330&pos=47&prov=list

<http://www.aphotoflora.com/Lonicera%20nitida-fls-13-04-05.jpg>,

Lonicera tatarica L.

Dikine gelişen formu, yoğun ince dalları ile dekoratif bir çalıdır. Oval 5cm uzunluğunda, koyu yeşil yada mevimsi yeşil yaprakları vardır. Pembe veya beyaz renklerde çiçek açarlar. Yaz meyveleri kırmızı renklidir. Soğuğa karşı dayanıklı olan bu tür, düzgün formu ile arka fon bitkisi olarak kullanılmasının yanı sıra rüzgar perdelerinde kullanılmaya uygundur.

<http://www.henriettesherbal.com/pictures/p08/images/lonicera-tatarica-1.jpg>

Mahonia Nutt. Mahaonya Berberidaceae

Mahonia aquifolium (Pursh.) Nutt.

1-2 m boylanabilen, nisan-mayıs ayında açan salkım dizilişli sarı çiçekleri ve sonbahar renklenmesi ile ilgi çekicidir. 10-25cm uzunluğundaki yaprakları, kenarları dişli, oval 5-9 yaprakçıktan oluşur. Sonbaharda yaprak renkleri bronz koyu kırmızıya dönüşür. Özellikle güneşli yerlere dikilen bitkilerde renklenme çok daha etkileyicidir. Olgun meyveleri mavimsi-siyahımsı renktedir. Mahonyalar güneşli ya da yarı gölge ortamlarda, hafif asit topraklarda yetişir. Sık dallanması ve kesif dokusu ile çit, engel bitkisi olarak kullanılmasının yanı sıra eğimli alanlarda, geniş açıklıklarda etkili bir yer örtücüdür. Üretimi tohumla, daldırma ve kökten ayırma ile yapılır.

http://oncampus.richmond.edu/academics/biology/trees/htmls/mahonia_aquifolium.htm

<http://www.nic.funet.fi/pub/sci/bio/life/warp/album-Savela-36.html>

***Sedum acre* Linn.**

Herdemyeşil çok yıllık dayanıklı, 5-12 cm. yüksekliğinde, sık dokulu ve grift formdadır. Dallanma formu gövde bıyunca yaygın, kısa ve yapraklıdır. Yaprakları karşılıklı, yoğun, dik ve sapsızdır. Talkım şeklinde 3-10 çiçek bir aradadır ve sarı renklidir. Doğal bitki örtüsünde de yer alan *S. acre* Linn. güçlü kök sistemi, dipten çok sayıda dallanma yeteneği ile iyi bir yer örtücü ve toprak tutucu bitki materyalidir. Kentsel ve kırsal çevrelerdeki çeşitli ekolojik ortamlarda; karayollarının dik eğimli toprak ve kayalık şevlerinde, refüjlerde; kaya bahçelerinde; kısa sürede örtülmesi gereken yerlerde kullanılmaya çok uygundur. İyi bir yer örtücü olabildiği gibi duvarların üzerinde kullanıldığında sarkıcı özelliğinde, ğimli alanlarda ve taş basamaklar arasında çok az toprakta bile barınmaya uygun, kuru taş duvarlarda renk, tekstür ve çizgisel özelliği ile etkili, klasik çiçek parterlerinde çok az bakımla uzun süreli renk etkisi olan bir *Sedum* türüdür.

http://www.weidelandschaft-eidertal.de/deutsch/Photos_Flora.htm

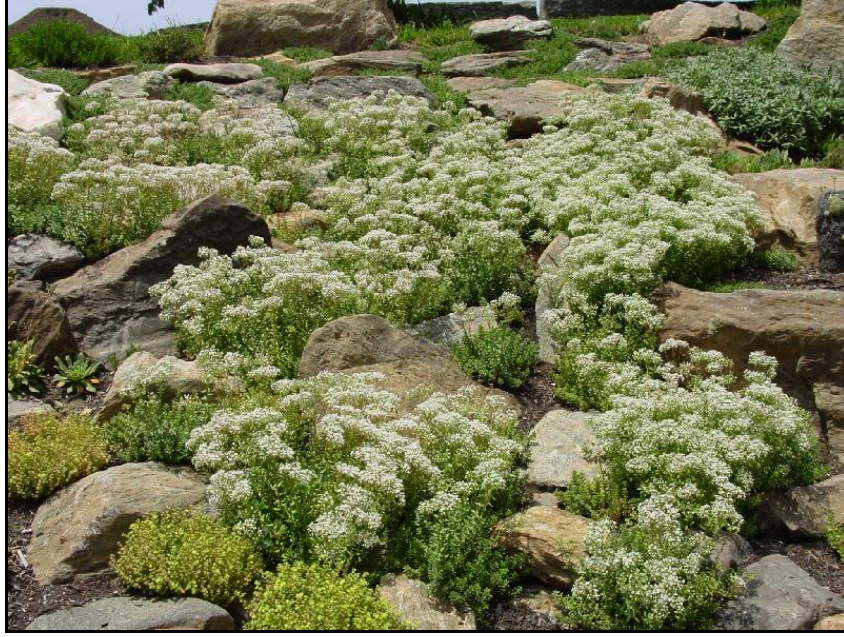
<http://images.opentopia.com/enc/710/709394/>

***Sedum album* Linn.**

Sık dokulu, herdemyeşil, dayanıklı, çok yıllık otsu bitkidir. Yaklaşık 8 cm. yüksekliğinde olup, çiçekli sapları ile 20 mm. yüksekliğindedir. Karşılıklı sap bıyunca yayılan yaprakları eşit büyüklükte sapsız olarak dizilirler. Dal ya da sapın ucunda talkım formu ve çok çiçeklidir. Karpeller dik, beyaz renkli, arka tarafı çizgili pembedir. Gelişmesi ve yayılması son derece kolay ve hızlı olan *S. album* Linn. doğada kayalıkların çatlaklarında, istinat duvarları ile taş döşemelerde sık sık görülür. Ekolojik koşullar yönünden kanaatkar oluşu nedeniyle peyzaj uygulamaları için ekonomik bir bitki materyalidir.

Kısa sürede yayılma ve kaplama özelliği nedeniyle yer örücü olarak favori bitkiler arasındadır. Her yıl sonbaharda mevsimsel gelişmesi denetlenerek ara sıra seyreltme işlemi yapılmalıdır.

S. album Linn., sürünücü stolonları; dik, kısa gövde, düzgün aralıklarla dizilen birbirine yakın yaprakları; ince çiçek sapları üzerindeki çok sayıdaki küçük beyaz çiçeklerinin yarattığı zarif dokusu ve gelişme, yayılma gücü sebebiyle kullanım yerleri çok çeşitlidir: kaya bahçeleri, eğimli alanlar, karayolu şevi ve refüjleri, park ve bahçelerde yer örtüsü gereken yerler, kayalık ve taşlık yamaçlar vb. gibi.

http://www.greenroofplants.com/Catalogweb/sedum_album_Murale.htm

<http://www.wildgingerfarm.com/images/Sedumalbuminflower.jpg>

Sedum reflexum Linnaeus. Elegant

Herdemyeşil, çok yıllık, güçlü, alçak boylu, seyrek dokulu, yüksekliği 8 cm. dir. Yayılcı gövdeden çok sayıda sürgün gelişir. Önceleri sürünücü olan gövdesi daha sonra uçlarında yükselcidir. Sap ucunda, 3-5 li, yoğun, bol çiçekleri sarı renklidir.

Tohumdan üretim kolaylıkla yapılabilir. Ayrıca yan sürgünlerden ve kökten ayırma ile üretim yapılabilir.

Renk ve doku özelliği bakımından çok ilginç bir bitkidir. Bu nedenle, doku kontrastı için uygun bir tasarım elemanıdır. Kayalık, taşlık ve kırıç alanlar; eğimli yerler; karayolları şevleri ve orta refüjler vb. gibi kentsel ve kırsal çevrelerdeki ekstrem koşullara sahip ortamlar için son derece uygun ve güvenilir bir materyaldir.

<http://www.cactuspro.com/photos.php?action=afficher&id=2023>

***Sedum spectabile* Boreau**

Çok yıllık, otsu ve dayanıklıdır. Uzun boylu, küme şeklinde gelişme gösterip, yüksekliği yaklaşık 40 cm., çiçekli iken 60cm. dir. Her yıl erken ilkbaharda yumru köklerden toprak üstü gövdesi sürer. Dik, salkım, demet formu, etlidir. Çiçekleri cal ya da sapın ucunda, talkım formu, yassı yoğun ve eflatun renklidir.

S. spectabile Boreau, güçlü dik gövde formu, içi parlak sarımsı renkli yaprakları, talkım formu, bol, pembe renkli çiçekleri ile son derece etkili bir görünüşe sahiptir. Renk ve doku özelliği bakımından da çok ilginç bir kontrast bitkisidir. Üretim ve gelişme yönünden güçlüğü ve her türlü koşullara uyum sağlayabilmesi nedeniyle çok uygun bir yer örtücü bitki materyalidir. Batı ülkelerinde “buz” bitkisi olarak isimlendirilen *S. spectabile* Boreau, kent parklarında, özel ve kamu kuruluşlarının bahçelerinde genellikle bordür bitkisi olarak kullanılır.

Yukarıda belirtilen özellikleriyle kentsel ve kırsal çevrelerdeki çeşitli ekolojik ortamlarda; kayalık, taşlık alanlar, eğimli yerler, karayolu şevleri ve orta refüjler, park ve bahçelerde yer örtücü ve bordür bitkisi olarak kullanılmaya uygundur.

http://www.rz.uni-karlsruhe.de/~db50/FOTO_-_Archiv/Sedum_spectabile_HC.jpg

Sedum spurium Marschall von Bieberstein

Yarı herdemyeşil çok yıllık, dayanıklı, kısa boyludur. Yüksekliği 5-8 cm. olup, yarı sürünücü formdadır. Çiçekleri sap ucunda, yoğun, yassı, seyrek yapraklı ve pembe renklidir.

Gelişmesi ve yayılması son derece kolay ve hızlı olan *S. spurium* Bieb. yatık, sık dokulu sürgünler, karşılıklı çapraz dizilişli yaprakları ile ilgi çekicidir. Parlak pembemsi kırmızı renkli 15-30 sayıda demet şeklinde çiçekleri ile yaz ortasında ve uzun süre son derece güzel bir görünüm sergiler. Bu özelliği dolayısıyla büyük gruplar halinde kullanıldığında çok etkilidir. Güçlü kök sistemi, bol kardeşlenme ile kısa sürede alanı kaplama özelliği göstermesi nedeniyle iyi bir yer örtücüdür. Ekolojik koşullar yönünden kanaatkâr olması dolayısıyla büyük alanlarda yer örtücü, karayolu şev ve refüjleri, kaya bahçeleri, eğimli alanlar, park ve bahçeler için kullanılmaya uygundur.

<http://www.cambridge2000.com/gallery/html/P7127509.html>

http://www.gardeninginarizona.com/Plants/Crassulaceae/big/Sedum_spurium.html

***Sempervivum armenum* Boiss. var armenum**

Taban yaprakları rozet şeklinde dizilmiş, yükselici çok yıllık otsu bitkidir. *Sempervivum armenum* Boiss. rozet şeklinde dizilmiş yaprakları, güneşin çok yoğun olduğu dönemlerde kızarır ve çok güzel bir görünüm sergiler. Bu dönem boyunca ince uzun çiçek sapları üzerindeki soluk sarı-yeşilimsi çiçekleri ile kontrast etki oluşturur. Endemik bir tür olan *S. armenum* Boiss. in üretiminin yapılması kentsel açık ve yeşil alanlarda, kaya bahçeleri ve eğimli alanlarda kullanılarak tanınması sağlanmalıdır.

***Euphorbia kotschyana* Fenzl.**

30 cm. uzunluğunda, sarımsı yeşil renkli kalın gövdeden dallanarak gelişir. Işınsal dizilişli yaprakları dar, ters mızraksı şekilden, elips-dikdörtgen şekle kadar değişken, sapın alt kısımlarında yapraklar kısa saplı, üstlerde sapsızdır. *E. kotschyana* Fenzl. Işınsal dizilişli sarımsı yeşil uzun, ince yaprakları, her yıl yeni dallanmalarla geniş bir çap oluşturan gövdesi ve kontrast etki yaratan görünümü ile peyzaj mimarlığı çalışmalarında kullanılmaya son derece uygun bir türdür. Güçlü bir kök sistemini oluşturan toprak tutucu özelliği taşlık, kayalık eğimlerde yetişebilmesi, kök sürgünleriyle hızlı yayılması nedeniyle taşlı, kurak ortamlarda, dik eğimli yamaçlarda başarıyla kullanılabilir. Ayrıca dekoratif görünümü ile kent içi park ve bahçelerde, kaya ve avlu bahçelerinde, ev bahçelerinde kontrast etki yaratır.

***Euphorbia rigida* Bieb.**

20-45 cm. uzunluğunda, mavimsi-yeşil renkli, çok yıllık, salgı guddeleri ile kaplıdır. Tüm gövde ve yapraklar sütlü bir sıvıyla doludur. Gövde üzerindeki yapraklar almaşıklı dizilmiş, mızrak şeklinde, uca doğru birden daralarak sivrileşmiş, etlidir.

Euphorbia rigida Bieb., kızarmış haldeki ışınsal dizilişli çiçekleriyle kontrast oluşturan yeşilimsi-gri renkli konik formu çiçek kapsülleri, mavimsi-yeşil etli yapraklar ile son derece dekoratif bir bitkidir. Brakte yaprakları çiçeklenme zamanı hafifçe kızarır. Deniz seviyesine dek ulaşan taşlık, kayalık eğimlerde yetişmesi, güçlü bir kök sisteminin oluşu, kök sürgünleriyle hızla yayılması; kurakçıl bir bitki olan türün değerini arttırmaktadır. Bu nedenle taşlı kurak ortamlarda, deniz kıyısı boyunca uzanan kireçli topraklarda, dik eğimli yamaçlarda başarıyla kullanılacak bir bitkidir. Almaşıklı dizilmiş mızrak şeklinde, mavimsi-yeşil renkli yaprakları, ışınsal dizilişli çiçekleriyle kent içi park ve bahçelerde, kaya ve ev bahçelerinde kontrast etkili bir türdür.

<http://www.cambridge2000.com/gallery/html/P2274677.html>

***Pistacia lentiscus* L. (Anacardiaceae)**

3-4 m kadar boylanabilen sık dallı, herdemyeşil çalı, ya da ağaçcık formunda bir bitkidir. Yaprakları tüysü, 8-10 cm uzunluğunda, gövde kabuğu koyu renkli ve pulludur. Koyu kırmızı renkli ve küçük çiçekleri, kısa sürgünler üzerinde salkım formundadır. Meyveleri yuvarlakça, önceleri kırmızı, olgunlaşınca siyah renktedir. Işık ve sıcaklık isteği fazladır. Güneşli, kurak, taşlık ve kayalık yörelerde yaygındır. Gövde ve dallarında mastix adı verilen sakız elde edilmektedir.

***Nerium oleander* L. (Apocynaceae)**

Herdemyeşil, yazın çiçek açan, 2-5 m. Kadar boylanabilen bir çalıdır ve sık dallıdır. Sivri uçlu yaprakları tüylü ve neşter biçimindedir. Pembe, koyu pembe, kırmızı, beyaz ve sarı renkli çiçekli zakkumların farklı renkleri ile bir arada ya da gruplar halinde kullanıldığında son derece etkilidir.

Zakkum yapraklarında oleandrin glikozit bulunur ve az ölçüde verildiğinde kalbi güçlendirme özelliği vardır.

Akdeniz bölgesinde, nemli alanlarda, özellikle dere yatakları ile akarsu kıyılarında çok iyi yetişir. Dayanıklı bir bitki olması nedeniyle tuzlu, çakıllı hatta kumsal yörelerde de yetişmektedir.

Zakkumlar haziran-ekim aylarını kapsayan uzun bir devredeki güzel çiçekleri, herdemyeşil olmaları nedeniyle park bahçelerde, orta refüjlerde, karayolu boyunca kullanılması yanı sıra kıyı stabilizasyonunda ve eğimli alanlarda da kullanılmaya uygundur.

***Cistus laderifenus* L. (Cistaceae)**

1.5-2 m boylanabilen herdemyeşil çalı olup içerdiği reçinesi nedeniyle yaprak ve sürgünlerinde yapışkanlık görülür. Şeritsi mızrak görünüşlü yaprakları tüylüdür. Çiçekleri büyük, beyaz renkli olup kısa yan dallar üzerinde bulunurlar.

Güneşli, sıcak ve kısmen kurak ortamları sever. Ülkemizde doğal olarak taşlık, kayalık ve kireçli ortamlarda seyrek ormanklarda ya da makiliklerde görülür.

Çiçek ve yaprakları özellikle etkileyici olmalarının yanı sıra herdemyeşil oluşu park ve bahçelerde karayolu kazı ve dolgu şevlerinde kullanılmaya uygundur.

***Rosmarinus officinalis* L. (Labiatae)**

Sık dallı 2 m. Kadar boylanabilen çalı formunda herdemyeşil bir bitkidir. Genç sürgünleri tüylü, reçineli ve kokuludur. Çiçekleri menekşe renkli olup bitki eterik yağ içerir ve parfümeri endüstrisinde kullanılır.

Maki bitkileriyle birlikte yer alır. Humuslu, killi ve besin maddelerince zengin topraklarda iyi gelişir. Herdemyeşil olmasının yanı sıra, çiçek ve yaprak özellikleri nedeniyle park ve bahçelerde, refüjlerde yer örtücü bitki olarak kullanılmaya uygundur.

***Spartium junceum* L.(Leguminasae)**

3-5m kadar boylanabilen, koyu yeşil parlak dalları ile etkileyici, herdemyeşil bir çalıdır. Çiçekleri parlak sarı renkte ve kokuludur. 5-10 cm. uzunluğunda bakla durumunda meyveleri esmer kahverengidir. Tohumları parlak ve kızıl sarı renklidir.

Sıcak ve kurak ortamlara iyi uyum sağlayabilir ve Akdeniz maki formasyonunun tipik bir örneğidir. Süzek topraklarda iyi gelişebilmesine karşın her çeşit toprakta da yetişir. Meyilli alanları, kayalık, kum ortamlar için uygun bitkidir.

Kokulu ve gösterişli çiçekleri, herdemyeşil oluşu ve gövde özelliği nedeniyle park ve bahçelerde, şevlerde, erozyon kontrolü çalışmalarında, karayolu boyunca kullanılmaya uygundur. Mayıs- haziran aylarında açan çiçekleri ile grup halinde kullanıldığında peyzajda

muhteşem görünüm sergiler. Ülkemizde Akdeniz Bölgesi'nde geniş bir yayılım alanı vardır.

***Myrtus communis* L. (Myrtaceae)**

Çoğunlukla kısa boylu, ender olarak 4-5 m kadar boylanabilen herdemyeşil çalı ya da ağaççık formundadır. Çiçekler yaprak koltuklarında uzun saplı ve beyaz renkli olup güzel kokuludur. Meyveleri bezelye büyüklüğünde yuvarlakça mavimsi siyah renkli, baharatlıdır ve yenilebilir. Odunu kırmızımsı renkte, sık yapılı ve esnektir.

Akdeniz Bölgesi'nde kıyısal ve eşik alanlarda yaygın olarak bulunur. Güneşli ortamlarda iyi gelişir, toprak isteği bakımından seçici değildir. Büyümesi yavaştır.

Hoş kokulu çiçekleri ve herdemyeşil özelliği nedeniyle park ve bahçelerde, eğimli alanlarda gruplar halinde kitle yeşilliği oluşturmak amacıyla kullanılmaya uygundur.

***Jasminum fruticans* L. (Oleaceae)**

2-3m kadar boylanabilen, zarif ve dik dallardan oluşmuş, yoğun görünümlü çalı formunda herdemyeşil ya da yarı herdemyeşildir. Sarı renkli çiçekleri yan sürgünlerin ucunda 2-5 tanesi bir arada bulunur, kokusuzdur ve haziran-temmuz aylarında açar.

Ülkemizde tüm kıyı bölgelerinde doğal olarak yetişir, sıcak ya da ılıman ortamlarda toprak istekleri bakımından zorluk göstermez, dayanıklıdır.

Bu özellikleri nedeniyle kıraç bölgelerde, şevlerde, karayolları, orta refüjlerde başarıyla kullanılabilir. Ayrıca gruplar halinde geniş açıklıklarda yaprak özellikleri ve sarı çiçekleri ile etkileycidir.

***Rhododendron* L. (Ericaceae)**

Kışın yapraklarını döken ya da herdemyeşil çalı, ender olarak ağaç halinde odunsu bitkilerdir. Kuzey yarı kürenin serin ve ılıman bölgelerinde ve çoğunlukla bol yağış ve nemli dağlık kesimlerde çok sayıda taksonu olan önemli bir cinistir. Ülkemizde *Rhododendron* L. (orman güllerinin) 5 doğal türü vardır.

***Rhododendron ponticum* L.**

3-4 m boylarında herdemyeşil çalıdır. Yaprakları serttir, çiçekleri bileşik salkım halinde mor, leylak-kırmızı rengindedir. Çiçeklerinde Ericolin ve Andromedoksin glikozitleri bulunmaktadır. Bu nedenle çiçeklerinin balından fazla yenilirse çoğu kez zehirlenme görülür. Karadeniz sahillerinde bu bala delibal, bitkiye ise ağ uya da komar denir.

Ülkemizde tüm Karadeniz sahili boyunca, yoğun olarak kuzeydoğu Anadolu dağlarında rastlanır. Bölgede dik yamaçlarda, erozyon kontrolü çalışmalarında, orta refüjlerde kullanılmaya uygun olmasının yanı sıra kent açık alanlarında görkemli çiçekleri ile gruplar halinde son derece etkili olarak kullanılabilir.

***Rhododendron caucasicum* Pall.**

Herdemyeşil, birkaç metre boyunda bir çalıdır. Yaprakları, deri gibi üst yüzü parlak koyu yeşil alt yüzü tüylüdür. Haziran- ağustos aylarında açan çiçekleri 8-10 çiçekli bileşik salkım kurulları halinde iç kısmı sarımsı beyaz dış kısmı soluk gül rengindedir. Yayılış alanı Kafkasya ile Kuzeydoğu Anadolu'nun yüksek dağlık kesimleridir. Kültür formları park ve bahçelerde herdemyeşil oluşu ve güzel çiçekleri ile kullanılır.

***Rhododendron smirnowii* Trautv.**

Çalı ya da bazen 5-6 m boylarında herdemyeşil küçük bir ağaçtır. Yapraklar uzun, ucu sivri, kenarları ince dişlidir. Mayıs- haziranda açan çiçekleri gül pembesi rengindedir. 8-10 adedi

şemsiyemsi kurullar oluşturur. Ülkemizde doğu Karadeniz’de bulunur. Güzel gül kırmızısı rengi çiçekleri nedeniyle kültüre alınmış, öteki türlerle çeşitli hibritleri vardır.

***Rhododendron ungerii* Trautv.**

Rhododendron smirnowii’ye benzer. Ancak yapraklarının düz kenarlı, uçlarının sivri oluşu, çiçeklerinin açık pembe ya da beyaz üzerinde yeşil beneklerinin bulunuşu ile ayrılmaktadır. Kafkaslar ile kuzeydoğu Anadolu’da yaygın olarak bulunur.

***Rhododendron luteum* Sweet.** (Sarı çiçekli orman gülü), Syn. R. Flavum G. Don., Azelea pontica L.)

En çok 3-4 m boylarında, çoğunlukla yayılıcı, sık dallı ve kışın yaprağını döken bir çalıdır. Yaprakları değişik boyut ve şekillerdedir, her iki yüzü yumuşak tüylüdür.

Sarı renkli, keskin kokulu çiçekleri mayısta açar. Sonbaharda yaprakları dökülmeden önce güzel kırmızı bir renk alır. Ülkemizde Karadeniz kıyısı boyunca yaygın olarak orman altlarında, hatta orman sınırı üstünde alpin kesimlerde yaygın bulunur. Çoğu türlerinin aksine güneşli ortamlarda ve güney yamaçlarda sıkça görülür.

R. luteum sonbahar renklenmesi, güzel çiçekleri ve toprağı halı gibi sarma özellikleri nedeniyle eğimli, kayalık, taşlık ortamlarda, karayolu ve erozyon kontrolü çalışmalarında önemli işlevlerinin yanı sıra estetik görünümü ile park ve bahçeler için de uygundur. Bu nedenle kültüre alınmış yaygın kullanılan ancak ülkemizde fazla bilinmeyen bir türdür.

Erica L. (Fundalar)

Çoğunlukla dik duran çalı, yarı çalı ender olarak ağaç formunda herdemyeşil odunsu bitkilerdir. Yaprakları iğne yaprak şeklinde, çiçekleri teker teker ya da birçoğu bir araya gelerek salkım, şemsiyemsi salkım halinde kurullar oluşturur. Renkleri beyaz, pembe ve ender olarak sarıdır.

Erica cinsinin Güney Afrika, Orta ve Güney Avrupa ile Akdeniz ülkelerinde yayılan çok sayıda taksonu bilinmektedir. Tür ve kültür formları özellikle Avrupa kentlerinde park ve bahçelerde koleksiyon bahçelerinde, botanik parklarında yaygın olarak kullanılmaktadır. Ülkemizde doğal olarak 4 türü vardır. Erica arborea, E. manipuliflora, E. sicula, ve endemik bir tür olan E. bocquetti’dir.

Erica arborea L. (Ağaç Fundası)

Çoğunlukla 2m ye kadar boylanabilen herdemyeşil çalıdır. Genç sürgünleri beyaz renkli ve tüylü, dalları yukarıya yöneliktir. İğne yaprakları 3-7mm uzunluğunda ve kısa saplıdır.

Beyaz ve kokulu çiçekleri uzun bir salkım halindedir. Bu tür Akdeniz maki topluluğunun belirgin bitkisi olup seyrek ormanların altında ya da ormanda açılmış alanlarda görülür. Kumlu ve çakıllı ortamlarda iyi gelişir. Odunları kırmızı kahverengi, içeriğinde bol silis asidi olup, dünyaca ünlü Bruyera pipoları yapılır. Dallarından ise ipek böcekçiliğinde ve süpürge yapımında yararlanır. Bu nedenle halk arasında süpürge çalısı adı verilir. Çiçek ve yapraklarında Ericolin glikoziti ilaç sanayinde kullanılır.

Herdemyeşil ve hızlı yayılması, kokulu çiçekleri ile bitkisel tasarımda önemli bir yeri ve kullanım alanı vardır. Kültür formları büyük gruplar halinde geniş alanlarda yer örtücü olarak kullanılır.

***Erica manipuliflora* Salisb (Pembe Çiçekli Funda)**

0,8-1m boylanabilen çalı formundadır. Genç sürgünleri beyazımsı gri renkte ve tüsüzdür. Çiçekler pembe renkli, kısa bir eksen üzerinde az çiçekli bileşik salkım kuruluşundadır. Ağustos-eylül aylarında çiçek açarlar. Kumlu ve çakıllı ortamlarda sağlıklı gelişir. Doğal

olarak güney ve Doğu Avrupa ile Doğu Akdeniz’de yaygın olarak bulunur. Ülkemizde maki içerisinde kızılçam ve meşe ormanları altında geniş alanları kaplamaktadır.

***Calluna vulgaris* (L). Hill. (Süpürge Çalısı) Syn. *Erica vulgaris* L.**

Çoğunlukla 30-50 cm bazen 1m ye kadar ulaşan herdemyeşil çalıdır. Gül renkli pembe çiçekleri uzun sap üzerinde salkım şeklindedir. Temmuz-ağustos aylarında çiçeklenir. Bu tür turbalık, fundalık ve seyrek orman altında kurak ve fakir topraklarda gruplar halinde ya da ericalarla birlikte bulunur.

C. vulgaris çok geniş doğal yayılış alanına sahiptir. Tüm Avrupa, Akdeniz Bölgesi, Güney İtalya, Sardunya, Yunanistan ve ülkemizde bulunur. Park ve bahçelerde kullanılan bir çok varyete ve formları vardır.

Astilbe japonica

Astilbe parlak renkli çiçekleri dekoratif parçalı yaprakları ile açık alanlarda gruplar halinde kullanılmaya uygun bir yer örtücüdür. Özellikle gölge alanlarda ve nemli ortamlarda sağlıklı gelişir. Park ve bahçelerde havuz ve akarsu kenarlarında etkileyicidir.

Yükseklik, çiçek rengi ve çiçeklenme süresi, varyete ve kültür formlarında değişkenlik gösterir.50-80 cm boyunda parlak beyaz pembe yada kırmızı çiçekleri geç ilkbaharda açar.

A.chinensis “*Pumila*”, daha kısa boylu, yaygın, yazın açan pembe çiçekleri vardır. Astilbelerin köklerinin sık olması nedeniyle diğer bitkilerle çok yakın dikilmemelidir. Meşe yaprak gübresi yada organik malç bitki için uygundur. Çiçeklenme dönemi sonu kuruyan çiçekler kesilmelidir. Ayırma ile çoğaltılır.

***Artemisia* (Compositae)**

Artemisia gümüş gri rengi, kurağa dayanıklı olması nedeniyle bordürlerde ve tasarımda vurgu bitkisi olarak kullanılmaya uygundur. Yer örtücü olarak kullanılmaya uygun *A.caucasica*, 8-16 cm yükseklikte ve 60 cm genişlikte küme oluşturur. *A.schmidtiana* 60 cm yükseklikte ve 30 cm genişliktedir.

Artemisia’lar ekstrem sıcaklık ve kuraklığa dayanıklıdır. Özellikle *A. caucasica* ateşe dirençli olması nedeniyle yangın tehlikesi olan yerleşimlerin yakın çevresinde dikilmesi önemlidir. Yazın çok az suya gereksinim duyarlar. Ayırma ve tohumla üretmek olasıdır.

***Armeria* (Çim Karanfili)**

Armeria çim bitkisine benzer ancak yaz aylarında pembe renkli çiçekleri ile bordür ve yer örtücü bitki olarak kullanılmaya uygundur. *A.maritima* zarif ve düzenli formu nedeniyle özellikle kaya bahçelerinde, bordürlerde ve taş basamaklar arasında sıkça rastlanır. Bitki 8-16 cm uzunluğunda, 50 cm genişlikte küme formundadır. Gri yeşil yaprakları düz, 2,5 cm sap üzerinde yoğun, 2cm çapında çiçekleri küre formundadır. Pembe renkli çiçekleri farklı formlarda beyaz, kırmızı ya da gül renkli olabilir. Kıyusal alanlarda çiçekleri ilkbahardan sonbahara devam eder. Diğer bölgelerde özellikle ilkbahar ve sonbaharda etkileyicidir. Kültür formları kırmızı, pembe, beyaz renkte çiçek açarlar. Çiçeklenme dönemi sonucunda çiçek saplarının kesilmesi uygun olur.

Diğer bir kültür formu olan *A. pseudomeria*, 60 cm boyunda ve haziran ayından ağustos ayına kadar çiçek açar. Mavimsi yeşil yaprakları 2-4 cm genişliktedir. Dikim için uygun zaman sonbahardır. Bitkiler 20x20 cm aralıklarla dikilmelidir. Fakir, kuru ancak iyi drene edilmiş topraklar uygundur. Zengin ve nemli topraklar kök çürümesine ve bitkinin kısa ömürlü olmasına neden olabilir. Kıyusal alanlarda güneşli, öğle saatlerinde gölge ortamlar uygundur. Çoğaltılması ilkbaharda ayırma ile mümkündür.

Bougainvillea

Bougainvillea türleri pergola, çatı, duvarlar boyunca sarkan, ılıman iklimin hakim olduğu bölgelerde yaygın olarak kullanılan renkli çiçekleri ile gösterişli sarılıcı bir bitki olarak bilinmesine karşın bazı varyeteleri yer örtücü özelliğindedir. Özellikle eğimli alanlarda renkli çiçekleri ile etkili olmasının yanı sıra dikenli dalları hoş bir engelleyicidir. Dikenli dalları yayılıcıdır. Koyu yeşil yaprakları oval kalp şeklindedir. 3-6 cm uzunluğundadır. Geç ilkbahar ve yaz aylarında renkli brakteler esas çiçekler çevresinde yer alır. Bilinen yaygın varyetelerde brakteler kırmızı, viola rengi ya da eflatun iken yeni varyetelerde sarı, bronz, pembe, lavanta rengi, beyaz ya da kombinasyonları şeklindedir. Güneşli ve ılıman ortamlar uygundur. Rüzgara açık deniz kıyısında güneye bakan duvar önü ya da korunaklı mekanlarda kullanılmalıdır. İyi drene edilmiş topraklarda su isteği normaldir. Çiçeklenmenin yoğun olduğu dönemde suyu azaltmak uygun olur. Yer örtücü olarak kullanılan varyetelerinin dikine gelişen dallarının budanması gerekir. Hızlı gelişen bitkide gübrelem yaz boyunca düzenli olarak yapılmalıdır.

***Sempervivum tectorum* Linn.**

Syn. *S.robustum* Jord Fourr., *S.purpurascens* Schott.

Botanik Özellikleri

Genel görünümü : Taban yaprakları rozet şeklinde dizilmiş, yükselici herdemyeşil ve çok yıllıktır.

Gövde formu : Toprak yüzeyinde uzayan ve noduslarından köklenerek bol sayıda yeni bitkiler veren sürünücü gövdenin taban yaprakları rozet şeklinde 7.5-10 cm. çapındadır. Yeni oluşan rozetler ise yoğun ve sapsızdır.

Yaprakları : Sayısı 50-60 a kadar ulaşabilen yapraklar bir ara-da rozet formu, ters yumurtamsı, kama şeklin-de 3,5-5 cm, tabanda 7,5x2 cm. ölçülerinde, uç kısmı kahverengi kırmızı, diğer tarafları soluk yeşil renklidir.

Çiçek durumu : 10-12 dallı birleşik salkım formudur. Çiçek sapı çiçeklerle birlikte yaklaşık 30 cm uzunluğunda ve tüylüdür.

Petaller : Çizgisel formu ve koyu kırmızı sırt çizgisi vardır.

Çiçeklenme zamanı : Temmuz-Ağustos aylarıdır.

<https://worldofsucculents.com/sempervivum-tectorum-common-houseleek-old-man-and-woman-hens-and-chicks-liveforever/>

Umbilicus erectus D.C.Lam

Syn : *Cotyledon umbilicus - veneris* L., *C.lutea* Huds.,

Botanik Özellikleri

Genel görünümü : Çok yıllık, çiçekli iken 30-80 cm. yüksekliği ile uzun boylu, zarif görünümlüdür.

Gövde formu : Yumrulu kök yapısına sahip olan türün düzgün gövdesi yalın ya da birkaç dallı ve seyrek yap-raklıdır.

Yaprakları : Yaprakları tabana yakın yuvarlak kalkanımsı formlu, 3-7 cm. çapında, sap üzerindeki yaprak-lar ise yumurtamsı üç köşeliden çizgisel forma ka-dar değişken, dişli ve soluk yeşil renklidir.

Çiçek durumu : Salkım forma benzer, yalın ya da çok seyrek dallıdır.

Çeçekleri : Dik, sarımsı yeşil renkli, çiçek sapları 1.2 mm. uzunluğundadır.

Sepaller : 3-4 mm. uzunluğunda, kaliks çok küçüktür.

Korolla : Boru şeklinde ve 9-14 mm. uzunluğunda, yeşi-limsi sarı renkli, kurduğunda kırmızı - kahve-rengi renklidir. Lobları dar mızrakımsı, keskin geniş uçludur.

Çiçeklenme zamanı : Haziran ve Ağustos ayları arasındadır.

<http://josette-puyo.magix.net/all-albums/!/oa/6866098-92026840/>

Euphorbia rigida Bieb.

Syn : *E.pungens* Banks

E.biglandulosa Desf.

Botanik Özellikleri:

Genel görünümü : 20-45 cm. uzunluğunda, mavimsi-yeşil renkli, çok yıllık, salgı guddeleri ile kaplıdır. Tüm göv-de ve yapraklar sütlü bir sıvıyla doludur.

Yaprakları : Gövde üzerindeki yapraklar almaşıklı dizilmiş, mızrak şeklinde, uca doğru birden daralarak sivrileşmiş, etlidir. 2,7x0,5-1,7 cm. büyüklüğündedir. Işınsal dizilişli yaprakları yumurtamsı mızrak şeklinde 7.20 x7.23 mm. dir. Çiçeğe en yakın olan küçük ışınsal yapraklar ise hemen hemen daire ya da böbrek formunda olup uçları incelmıştır.

Çiçek durumu :Çiçekler "cyathium" denilen küçük kısmi durum-larda toplanmışlardır. Bir cyathium, ortada bu-lunan bir dişi çiçek ve bunun etrafında dizilmiş 5 erkek çiçekten oluşmuştur.

Çiçeklenme zamanı : Nisan-Ağustos ayları arasında çiçeklenir.

<http://www.public.asu.edu/~camartin/plants/Plant%20html%20files/Euphorbia%20rigida.jpg>

Agave americana L.

Kılıç şeklinde ve dikensi yaprakları grimsi yeşil renktedir. Yan dalların ucunda toplu olarak bulunan çiçekleri sarımsı yeşil renktedir. Güneşli ortamlarda, ılıman iklim bölgesinde kaya bahçeleri, büyük saksılar içerisinde bina girişlerinde, teras ve bahçelerde kullanılmaya uygundur. kullanılmaya uygundur.

<http://plants2you.com/shop/agave/>

Aloe arborescens

Anavatanı Güney Afrika'dır ve 1_1.5 m boylanır. Silindirik bir gövdeye sahiptir ve çalı gibi dallanma gösterir. Kavuniçi renkli çok sayıda çiçekleri çiçek sapı üzerinde bileşik başak şeklinde bulunurlar. Sıcak ılıman iklim bölgelerinde, kumlu ve killi toprakları tercih eder. Kuraklığa dayanıklıdır, az su ister.

<https://www.gardenia.net/plant/Aloe-arborescens-Torch-Aloe>

Aptenia cordifolia

Sürüncü özellikteki yaprakları karşılıklı, etli ,elips şeklindedir. Hızlı yayılır ve çok yıllıktır.İlkbahar sonu yaz boyunca etkili olan çiçeklerinin parlak sarı renklidir.İyi bir yer örtücüdür,haziran ağustos aylarında çiçeklenir. 20_30 cm boylanır ve anavatanı Güney Afrika, Batı Kuzey Amerika, Güney Amerika'dır. Soğuğa dayanıklı değildir. Özellikle kıyı bölgelerimizde kuru, kumlu topraklarda, kayalarda ve deniz kenarlarında , taşlık alanlarda yetişmeye uygundur.

<https://worldofsucculents.com/how-to-grow-and-care-for-aptenia/>

Carpobrotus acinaciformis

Yayılcı, herdem yeşil dekoratif sukkulent bitkidir. Sapsız yaprakları karşılıklı dizilidir. Parlak pembe renkli , uzun, şerit şeklinde 12 m uzunluğunda petalleri ile ekileyicidir. İlkbahar yaz ayları boyunca çiçeklidir. Dayanıklı bir tür olup her çeşit toprakta yetişir, taşlı ve kumlu topraklarda iyi gelişir. Bu özellikleri ile kayalık, eğimli, taşlı kıyısız alanlarda kullanılmaya uygundur. Tuza çık iyi dayanır. Anavatanı Güney Afrika, Güney Amerika ve Avustralya'dır.

http://www.cactus-art.biz/schede/CARPOBROTUS/Carpobrotus_acinaciformis/Carpobrotus_acinaciformis/Carpobrotus_acinaciformis.htm

Gazania nivea

İklimle ilişkili olarak tek ya da iki yıllıktır. Gri yeşil yaprakları sapsız, mızrak şeklinde ve tüylüdür. Koyu renkte bir halka ile içe doğru altın sarısından kahverengi ve kırmızıya kadar değişen renkte çiçekleri ilkbahar ve yaz aylarında etkilidir. 20 _ 30 cm boylanır , grup halinde bordür oluşturmak için kullanılmaya uygundur. Gazania splendens in çiçekleri daha büyük olup çok yıllıktır.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gazania_nivea_3_\(Corse\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gazania_nivea_3_(Corse).JPG)

Lamparanthus spectabilis

Çok yıllık, yayılıcı ,karşılıklı dizili yeşil yaprakları etli, elips şeklindedir. Yaz boyunca gösterişli parlak kırmızı sarı renkli çiçekleri ile etkileyicidir. Kıyusal alanlarda yaygın olarak kullanılmakta olup, kuru kumlu topraklar , kayalık taşlık ve kıyı parkları kullanılmaya uygundur.

<http://www.plantmaster.com/PlantMaster/FullSize/1167e.jpg>

Acanthus

Bitkinin Türkçe Adı: Ayı Pençesi

Bitkinin İngilizce Adı: Bears Breech

Familyası: Acanthaceae

Alttür ve Varyeteleri: *Acanthus dioscoridis*, *Acanthus hirsutus*, *Acanthus mollis*, *Acanthus spinosus* , *Acanthus syriacus*

Anavatanı: Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Yeşil yapraklı otsu bir bitkidir. Otsu gövdesi vardır. Yeni sürgünler ortadan çıkar,açık renkli ve dikenlidir. Damarlı yapılı,uzun,kenarlarında dikenleri olan yapraklara sahiptir. Ortadan çıkan bir uzantıdan sonra çiçekler çıkar. Tek katlı, beyaz ve pembe damarlıdır.

Ekolojik İstekleri:15-18 °C gelişim için yeterlidir. Nem oranı %70-80'dir. Yarıgölge yerlerde yetişebilir. Organik maddece zengin, derin topraklarda iyi gelişim gösterir. Doğal olarak volkanik kayalar, uçurumlar tepeler, tarlalar ve bozkırlarda yetişirler.

Üretim tekniği: Acanthuslar genel olarak bir gözlü yaprak çeliklerinin sıcak yastıklarda köklendirilmesiyle üretilirler.

Bakımı: Bitkilere kışın az su verilmeli, yazın da saksı toprağı fazla rutubetli tutulmamalıdır.

<http://www.boethingtreeland.com/special-features/deer-resistant/acanthus-mollis.html>

Ajuga

Bitkinin Türkçe Adı: Mayasıl Otu

Bitkinin İngilizce Adı : Bugleweed, Common bugle

Familyası: Lamiaceae

Alttür ve Varyeteleri: Ajuga chamaepitys, Ajuga reptans 'Bronze Beauty', Ajuga reptans 'Burgundy Glow', Ajuga reptans 'Catlin's Giant', Ajuga reptans 'Metallica Crispa'

Anavatanı: Ege, Kırım, İran, Türkiye, Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Ajuga kısa boylu herdemyeşil tek yada çok yıllık otsu bitkilerdir. Yaprak, genellikle tam dişli ya da parçalıdır. Toprak üstünde rozet formda yayılır. Dik çıkan çiçek sürgünü üzerinde çiçekler yaprağına benzer brahtelerin koltuğundan çıkar. Yeşil, bordo, pembe renkte yumurta şeklinde yaprakları vardır. Açık mavi çiçekleri ilkbahar aylarında açarlar.

Ekolojik İstekleri: Güneşli ve yarı gölge ortamlarda iyi gelişim gösterirler. Kuraklıktan hoşlanmazlar. İyi gelişim gösterebilmeleri için nemli bir ortama ihtiyaç duyarlar. Aşırı soğuklarda yaprakları etkilenir, ancak ilkbaharda yeniden canlanırlar. Hafif geçirgen topraklarda iyi bir gelişim gösterirler.

Üretim tekniği: İlkbahar ve sonbahar aylarında ayırma yöntemiyle yapılır. Stolonlarından veya tohumdan da üretimi yapılmaktadır.

Bakımı: Özel bir bakımı yoktur. Oldukça yayılıcı bir bitkidir. Gelişim döneminde düzenli budama ile gelişimi desteklenmelidir.

<https://gobotany.newenglandwild.org/species/ajuga/reptans/>

Aubrieta

Bitkinin Türkçe Adı: Obrizya

Bitkinin İngilizce Adı: Rockcress

Familyası: Brassicaceae

Alttür ve Varyeteleri: *Aubrieta canescens*, *Aubrieta deltoidea*,

Anavatanı: Türkiye, Asya, Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Kısa boylu (15-20 cm), küçük, yumuşak, grimsi-yeşil yapraklıdır. Yapraklar ters yumurta biçiminde, derin dişlidir. Yere yatık olarak büyür ve sık bir örtü oluştururlar. Bahar ve yaz aylarında 105-2 cm boyunda morumsu pembe, 4 petalli oldukça gösterişli çiçek açarlar. Erken açan çiçeklenirler ve uzunca bir dönem çiçekli kalırlar.

Ekolojik İstekleri: Besin maddesince yeterli ve çok ıslak olmayan, drenajı iyi, kireççe zengin, bol güneşli ortamlarda iyi gelişim gösterirler.

Üretim tekniği: *Aubrieta* gövde ayrımı ve tohumla üretilirler. Bahar sonunda ekilen tohumun çiçekleri onu takip eden bahar sonunda çiçek açar. Gövde ayrımı çiçeklenmeden hemen sonra veya sonbaharda yapılmalıdır.

Bakımı: güneşli ortamlarda bulundurulmalıdırlar. Çiçekleri geçtikten sonra yarıya kadar budamak gerekmektedir.

<https://www.baumschule-horstmann.de/shop/exec/product/696/12350/Blaukissen-Blaumeise.html>

Aquilegia

Bitkinin Türkçe Adı: Haseki Küpesi

Bitkinin İngilizce Adı: Columbine

Familyası: Ranunculaceae

Alttür ve Varyeteleri: *A. vulgaris*; *A. canadensis*; *A. canadensis flavescens*; *A. alpina*; *A. pyrenaica*; *A. glandulosa*;

Anavatanı: Orta Avrupa, Kuzey Amerika ve Asya

Morfolojik Özellikleri: Dik bir gövdesi olan, dallanan birkaç yaprağa sahip otsu bir bitkidir. Ana yapraklar kökten çıkar. Kama biçiminde, yuvarlak loplu ve üçlü olarak bulunurlar. 5 adet oval, renkli çanak yaprağa ve 5 adet aynı veya farklı renklerde, her biri düz veya kıvrıkcık uzun mahmuzlara sahip taç yaprakları bulunmaktadır. İlkbaharda çiçeklenirler.

Ekolojik İstekleri: Işıklı ve yarı gölge yerlerde iyi gelişim gösterirler. Ilıman iklim bitkisidir. Zengin ağaçlık alanların kumlu topraklarında iyi gelişim gösterirler.

Üretim tekniği: Kökten ayırma, yan sürgünler ve tohumla üretilebilirler. Tohum ekimi, ilkbaharda yastıklara yapılır. Ekimden 2 hafta sonra çimlenirler. Fakat, tohumlar olgunlaşınca hemen ekildiklerinde, çimlenme ertesi yıl ilkbaharda olur.

Bakımı: Çiçeklenme dönemi bittikten sonra kök seviyesinden budanmalıdır.

[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aquilegia_vulgaris_\(1\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aquilegia_vulgaris_(1).jpg)

Campanula

Bitkinin Türkçe Adı: Çan Çiçeği

Bitkinin İngilizce Adı: Bellflower

Familyası: Campanulaceae

Alttür ve Varyeteleri: *Campanula cymbalaria*, *Campanula garganica*, *Campanula persicifolia*, *Campanula carpathica*

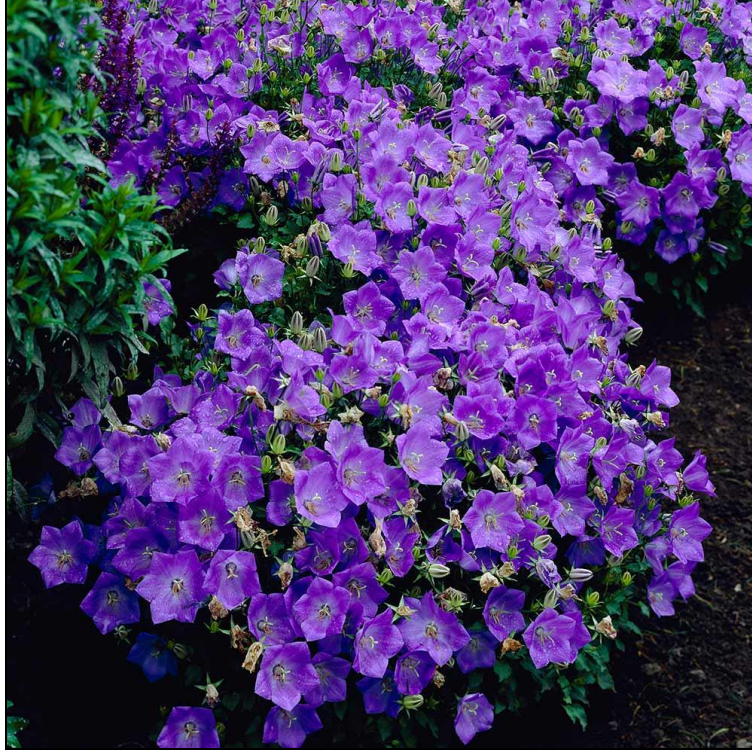
Anavatanı: Türkiye, Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Genellikle çok yıllık veya 2 yıllık bitkilerdir. Çiçekleri menekşe, mavi veya leylek renkte, çan veya huni biçimindedir. Çiçekler uzun bir sap ucunda gevşek kurullar halinde, çanak yaprak lobları sivri veya darca mızrak şeklinde; taç yaprakları konik çan şeklindedir.

Ekolojik İstekleri:Yarı gölge yerlerde ve ılıman iklimlerde iyi gelişim gösterirler. Taşlı, kayalı, kumlu, kuru toprakları tercih ederler. Soğuklara dayanımı yüksektir.

Üretim tekniği: Kökten ayırma, yan sürgünler ve tohumla üretilirler. Tohum ekimi, Nisan - Haziran ayları arasında yapılır. Çok küçük olan tohumların kasalara ekilmesi daha uygundur.

Bakımı:Çiçeklenme döneminde az, düzenli ve sık sulanmalıdır. Geçen çiçekler temizlenmelidir.

<https://www.jparkers.co.uk/6-campanula-carpatica-1000771c>

Cerastium

Bitkinin Türkçe Adı: Fare Kulağı

Bitkinin İngilizce Adı: Mause ear

Familyası: Caryophyllaceae

Alttür ve Varyeteleri: *Cerastium tomentosum*, *Cerastium fontanum*, *Cerastium cerastioides*, *Cerastium biebersteinii*

Anavatanı: Güney ve Doğu Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Gümüşü gri renkli, dar küçük eliptik yaprakları tüylüdür. Herdemyeşil yayılıcı bir bitkidir. Gövdeler önce yere yatay uzanır sonra dikleşerek çiçek kurullarını oluştururlar. Beyaz renkteki çiçekleri 5 taç yapraklıdır. Çiçekleri ilkbaharda veya yaz başında açarlar.

Ekolojik İstekleri: Güneşli - yarı gölge yerlerde ve ılıman iklimlerde gelişim gösterirler. Besin maddelerince fakir ve nemli toprakları tercih ederler. Kuraklığa ve soğuğa dayanıklıdırlar.

Üretim tekniği: Tohum, gövde ayrımı ve çelikle kolayca üretilebilirler. Ayırma işlemi ilkbahar veya sonbahar aylarında yapılmalı ve doğrudan planlanan alanlara dikilmelidir.

Bakımı: Kışın gövdeler yer seviyesinden budanmalıdır. Fazla yayılım gösterdiği alanlarda düzeltme amaçlı budamalar yapılmalıdır.

<https://paramountnursery.ca/product/cerastium-tomentosum-snow-in-summer/>

Convallaria

Bitkinin Türkçe Adı: Çayır Zambağı, Müge

Bitkinin İngilizce Adı: Mai Lily

Familyası: Liliaceae

Alttür ve Varyeteleri: Convallaria majalis, Convallaria majalis 'Fortins Giant'

Anavatanı: Japonya, Türkiye,

Morfolojik Özellikleri: Bitkiyi dipten itibaren saran yaprakları, düzgün, oldukça geniş ve uzun elipsoit, canlı yeşil renktedir. Yapraklar çiçek kurulumunu kavrayarak sıralanır. Sürünücü ve sarkık gövdeden dikine çıkan sürgün boyunca, beyaz çan biçiminde güzel kokulu, baharda açan çiçekler kısa saplarla sıralanmıştır.

Ekolojik İstekleri: Güneşte, gölgede ve killi, kumlu, kireçli topraklarda da yetişse de drenajı iyi, yarı gölge ortamlarda daha iyi gelişim gösterirler. Kışın sert geçtiği dönemlerde yapraklar dökülür ancak havalar düzeldiğinde tekrar yapraklanır.

Üretim tekniği: Gövdeden ayırma ile çoğaltılırlar. Yılın her mevsimde ayırma işlemini yapmak için uygundur.

Bakımı: Kış aylarında fazla sulamaktan kaçınılmalıdır.

<https://www.gardeningexpress.co.uk/bulk-pack-lily-of-the-valley-convallaria-majalis-pack-of-10-plants-in-bud>

Dianthus

Bitkinin Türkçe Adı: Karanfil

Bitkinin İngilizce Adı: Pinks

Familyası: Caryophyllaceae

Alttür ve Varyeteleri: *Dianthus barbatus*, *Dianthus caryophyllus*, *Dianthus chinensis*, *Dianthus deltoides*, *Dianthus plumarius*

Anavatanı: Türkiye, Doğu Avrupa, Rusya

Morfolojik Özellikleri: Çok sayıda kültür formu olan karanfillerin kısa boylu, yere yatık büyüyen, çok yıllık olanları yer örtücü olarak kullanılmaya uygundur. Gövdeden sapsız, karşılıklı çıkan yapraklar dar uzun paralel damarlıdır. Gövde ve yapraklar aynı renkte, mat koyu yeşil ya da mavimsi yeşildir. 5 dişli uzunca tüp şeklindeki çanak yaprak, kırmızı, pembe, beyaz renkteki taç yaprağı dipten kavrar.

Ekolojik İstekleri: Güneşli yerlerde ve ılıman iklimlerde iyi gelişim gösterirler. İyi işlenmiş, besin maddelerince zengin, kireçli, yaprak ve humus karıştırılmış, az kumlu ve kuru topraklarda iyi gelişim gösterirler.

Üretim tekniği: Tohum, daldırma, ayırma ve çelikle üretilirler.

Bakımı: Çiçeklenmenin devamı için geçen çiçeklerin düzenli olarak budanması şarttır. Çiçeklenme döneminde verilen fosfor ağırlıklı gübreler faydalıdır.

<https://worldoffloweringplants.com/dianthus-barbatus-sweet-william/>

Dichondra

Bitkinin Türkçe Adı: Arap Saçı

Bitkinin İngilizce Adı: Dichondra

Familyası: Convolvulaceae

Alttür ve Varyeteleri: Dichondra repens

Anavatanı: Avusturalya, Yeni Zelanda

Morfolojik Özellikleri: Bitki sürünücü gövdesi ile yere yatık olarak uzanır. Gövde boyunca tomurcuklardan köklenerek yayılır ve yapraklanır. Her tomurcuktan 5-10 cm uzunluğunda saplı yürek biçiminde 1-3 adet yaprak yükselir. Sık olan yaprak örtüsü mozaik çakıl taşları gibi yeri kaplamaktadır.

Ekolojik İstekleri: Sıcak ve yağışlı iklimlere uyum sağlayan basmaya dayanıksız gölgeye dayanıklı, kuraklığa da kısmen dayanan bir bitkidir. Killi topraklardan hoşlanır.

Üretim tekniği: Tohum veya çelikle üretilirler. 40-50 m²'lik bir alanı kaplamak için 0,5 kg tohum yeterlidir.

Bakımı: Çim kadar sık olmamakla beraber ara sıra biçilmesi gerekmektedir. Basılmaya dayanıklı olmadığından üzerinde çok fazla gezinilmemelidir.

<https://seedcorner.com/dichondra-dichondra-repens-seeds/>

Felicia

Bitkinin Türkçe Adı: Felisya

Bitkinin İngilizce Adı: Blue Daisy

Familyası: Asteraceae

Alttür ve Varyeteleri: Felicia amelloides, Felicia echinata

Anavatanı: Güney Afrika

Morfolojik Özellikleri: Felicia; çok yıllık 30-45 cm boyunda, çalimsı zengin dallı, yayılıcı sürünücü bir bitkidir. Yapraklar karşılıklı, dar yumurtamsı, koyu yeşil renklidir. Çiçekleri uzun bir sap üzerinde tek, terminal durumdadır. Taç yaprakları şerit şeklinde ve gök yüzü mavisi renktedir. Genellikle ilkbahar ve yaz ayları boyunca çiçekli kalırlar.

Ekolojik İstekleri: Bol güneşli yerlerde, ılıman iklimlerde iyi gelişim gösterirler. Geçirgen drenajı iyi, verimli, humusça zengin, az kireçli toprakları severler. Sıcak havalarda bol su isterler.

Üretim tekniği: Tohumla, çelikle ve ayırma ile üretilirler. Tohumlar ilkbaharda seralara ekilerek fideler elde edilir. İlk baharda gövdeden alınan çelikler köklendirilerek çoğaltılırlar.

Bakımı: Açmış çiçekleri geçtikten sonra solmuş çiçekler temizlenmelidir. İlk baharda budama yapılmalıdır. Uzun bir çiçeklenme dönemi için vejetasyon dönemi başında fosforlu gübre takviyesi yapılmalıdır.

http://www.porthuenemegardens.org/eplant.php?plantnum=1256&return=b_aF

Festuca

Bitkinin Türkçe Adı: Mavi Koyun Yumağı

Bitkinin İngilizce Adı: Blue Fescue

Familyası: Poaceae

Alttür ve Varyeteleri: Festuca ovina Glauca

Anavatanı: Türkiye, Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık, 20-30 cm boyunda, öbekler halinde büyüyen, herdem yeşil, otsu bir bitkidir. Yaprakları ince uzun, şeritsi, mavi renktedir. Çiçekler başak durumlu, çiçek sapı yapraklardan daha uzun ve mavimsi renktedir.

Ekolojik İstekleri: Güneşli, açık alanlarda ve ılıman iklimlerde iyi yetişirler. Her türlü toprakta yetişmekle birlikte, kumlu-killi, gevşek, drenajı iyi, kireç bakımından zengin, iyi havalandırılmış topraklarda daha iyi gelişirler. Düzenli sulama isterler. Soğuklara dayanıklıdır.

Üretim tekniği: Tohumla ve ayırma ile üretilirler. Tohumlar erken ilkbahar veya sonbaharda ekilirler. Ayırma ise çiçeklenme dönemi dışında köklü bitki parçaları ile yapılır.

Bakımı: Düzenli olarak biçilmesi gerekmektedir. Ayrıca büyüme dönemi boyunca azotlu gübre takviyesi yapılmalıdır. Sulama az ama düzenli yapılmalıdır. Yazın sıcak dönemlerinde bitki kökleri havalandırılmalıdır.

<https://www.smartseedstore.com/products/blue-fescue-festuca-glauca>

Genista

Bitkinin Türkçe Adı: Boyacıotu

Bitkinin İngilizce Adı: Broom

Familyası: Fabaceae

Alttür ve Varyeteleri: *Genista aetnensis*, *Genista cinerea*, *Genista virgata*, *Genista delphinensis*, *Genista hispanica*, *Genista sylvestris* & var. *Pungens*, *Genista horrida*

Anavatanı: Avrupa, Batı Asya ve Kuzey Afrika

Morfolojik Özellikleri: Salkım ya da terminal halde genellikle sarı renkte yaz aylarında çiçek açan ortalama 40 cm boylanan, yeşil seyrek yapraklı bir bitkidir. Çiçeklenmeden sonra ince yumurtamsı bakla şeklindeki meyveleri oluşur. Çoğu kışın yaprağını döker ancak dikenli olan sürgünler çok sık ve yeşil olduğundan kışın bile yeşil görünürler.

Ekolojik İstekleri: Güneşli, yazları kurak olan yerlerde, kumlu, hafif hatta besin maddesi bakımından fakir topraklarda iyi gelişim gösterirler.

Üretim tekniği: Tohumla veya çelikle üretilirler. Çelikler yaz sonunda alınır ve köklendirilirler.

Bakımı: Özel bir bakım önlemi yoktur. İlkbahar aylarında boyunu sabit tutmak için budanmalıdır.

http://search.millcreeknursery.ca/11050005/Plant/1784/Lydia_Broom

Hedera

Bitkinin Türkçe Adı: Kaya Sarmaşığı

Bitkinin İngilizce Adı: Ivy

Familyası: Araliaceae

Alttür ve Varyeteleri: Hedera helix ‘Conglomerata’, Hedera helix ‘Minima’, Hedera helix ‘Feastii’, Hedera helix ‘Golden Heart’, Hedera canariensis

Anavatanı: Avrupa, Kafkasya

Morfolojik Özellikleri: Dağlık bölgelerde sarılıcı tırmanıcı bir bitkidir. Genellikle meşe ve kayın ormanlarında yer alırlar. Herdemyeşil bir bitkidir. Yüzeysel kök yapısına sahiptir. Genç yaprakları 5-10 cm uzunluğundadır. 3-5 loplu üstü koyu yeşil ve beyaz damarlı, altı açık yeşil renklidir. Ağustos-Ekim aylarında açan çiçekleri yeşil sarı renkli olup dikkat çekmez. Siyah renkli meyveye sahiptir. Çiçek açtıktan sonra meyve dönüşür.

Ekolojik İstekleri: Sıcak ve gölge ortamlardan hoşlanırlar. Bol ışık alan yerlerde daha hızlı gelişirler. Yüksek hava nemi isterler. Kireçli ve besin maddesine zengin topraklarda iyi gelişim gösterirler.

Üretim tekniği: Tohumla ve çelikle üretilirler. Kesilip dikilen tomurcuklu her gövde parçası yeni bir bitkinin gelişmesi için yeterlidir. daldırma ile kolayca üretilirler. Hemen her mevsim alınan çeliklerde başarı şansı yüksektir.

Bakımı: Özellikle yaz aylarında sulaması düzenli yapılmalıdır. İlkbahar bitki dallanmayı teşvik amacı ile budanmalıdır. Vejetasyonun başında N ağırlıklı kompoze gübre verimlidir.

<http://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:90723-1>

Hosta

Bitkinin Türkçe Adı: Hosta

Bitkinin İngilizce Adı: Plantain Lily

Familyası: Liliaceae

Alttür ve Varyeteleri: Hosta plantaginea, Hosta decorata, Hosta lancifolia, Hosta glauca, Hosta undulata

Anavatanı: Çin

Morfolojik Özellikleri: Uzunlamasına genişçe ya da yürek biçiminde yapraklı, 30-100 cm boyunda, çok yıllık yarı otsu bitkilerdir. Sarkıcı küme formda, değişik gövde ve yaprak renkleri, yaz ve sonbaharda aylarında pembemsi mavi çiçek açarlar. Zambak biçimli çiçekler, dik çiçek saplarına tek yanlı asılı olarak sıralanırlar.

Ekolojik İstekleri: Yarı gölge fakat bol ışıklı yerlerde ve ılıman iklimlerde yetişir. Verimli, drenajı iyi, kumlu ve nemli toprakları tercih ederler. Bol humuslu asidik topraklar en iyi yetişme ortamıdır.

Üretim tekniği: Rizomla üretilir. Çiçeklenme dönemi sonunda veya çiçeklenme dönemi başlamadan önce rizomları kesilerek ayrılır ve yeni yerlerine şaşırılır. Yer değiştirmeye duyarlı olduğundan köklenme dönemi boyunca suyuna ve gölgelenmesine dikkat edilmelidir.

Bakımı: Güneş ışığından korunmalıdır. Su ihtiyacı fazla olduğundan sulaması düzenli olarak yapılmalıdır. Bulduğu toprak her zaman humusça zengin tutulmalıdır.

<https://www.nhhostas.com/abby-hosta-3-inch-container/>

Hydrangea

Bitkinin Türkçe Adı: Ortanca

Bitkinin İngilizce Adı: Hydrangea

Familyası: Hydrangeaceae

Alttür ve Varyeteleri: Hydrangea macrophylla, Hydrangea petiolaris

Anavatanı: Doğu Asya ve Japonya

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık, çalimsı, dipten itibaren zengin dallı, sürgünleri tüylü, kışın yaprağını döken bir bitkidir. Yapraklar uzun saplı, kenarları dişli, koyu yeşil renktedir. Çiçekler şemsiyemsi yoğun kurullar halinde, çanak yaprak 3-5 adet, beyaz, pembe, kırmızı renktedir. Yaz sonbahar aylarında çiçek açarlar.

Ekolojik İstekleri: Direk güneş ışığı almayan, gölgeli fakat aydınlık yerlerde ve sıcak ılıman iklimlerde yetişir. Organik maddece zengin, az kumlu, verimli, nemli toprakları tercih ederler. Kireçli topraklarda iyi gelişim gösteremezler.

Üretim tekniği: Çelikle üretilirler. Gövde çelikleri yaz ve sonbahar aylarında kesilerek seralarda köklendirirler.

Bakımı: Ankara koşullarına çok uygun bir bitki olmadığından kış soğuklarından korunmalıdır. Kışa girmeden dallar yerden 15-20 cm yüksekliğe kadar budanmalı ve üzeri koyun gübresi ile kapatılmalıdır. Yaz aylarında da sulamasına çok dikkat edilmeli toprağı kuru bırakılmamalıdır.

<https://www.theplantingtree.com/endless-summerr-hydrangea.html>

İris

Bitkinin Türkçe Adı: Süsen

Bitkinin İngilizce Adı: Flag, İris

Familyası: İridaceae

Alttür ve Varyeteleri: İris germanica, İris aphylla, İris pumila, İris graminea

Anavatanı: Kuzey Yarım Küre, Türkiye

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık, 60-90 cm boyunda, güçlü toprak altı rizomları bulunan ve genişliğinden çok daha uzun ve bol yaprakları olan bir bitkidir. Toprak üstü gövdesi genellikle kısa, bol yapraklı ve uzunca çiçek sürgünleri üzerinde tek ya da çok çiçeklidir. Türlerine göre hemen her renkte çiçekleri vardır. Bahar ve yaz aylarında güzel kokulu çiçek açarlar.

Ekolojik İstekleri: Güneşli yerlerde ve ılıman iklimlerde yetişirler. Her toprakta kolayca gelişirler. Ancak kuru, killi, kalker bakımından zengin toprakları tercih ederler. Sulak , devamlı ıslak topraklar gelişimlerini engellerler.

Üretim tekniği: Rizomla üretilirler. Rizomlar çiçeklenme dönemi sonunda veya çiçek açmadan önce erken ilkbaharda ayrılarak yeni yerlerine dikilirler.

Bakımı: Fazla sulamadan kaçınılmalıdır. Zaman zaman solan çiçekleri temizlenmelidir.

<https://www.grimmsgardens.com/shop/caesars-brother-siberian-iris/>

Lavandula

Bitkinin Türkçe Adı: Lavanta

Bitkinin İngilizce Adı: Lavender

Familyası: Lamiaceae

Alttür ve Varyeteleri: Lavandula angustifolia, Lavandula stoechas, Lavandula dendata, Lavandula multifida, Lavandula latifolia

Anavatanı: Akdeniz Kıyıları, Türkiye

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık, 45-60 cm boyunda, çok dallı, kokulu, çalimsı, yarı odunsu bir bitkidir. Yapraklar düz kenarlı, tüylü, grimsi yeşil renktedir. Çiçekler uzunca bir sap üzerinde yoğun başak şeklinde koyu erguvan- mor renktedir. Güzel kokulu çiçekleri yaz ve sonbahar ayları boyunca açıktır.

Ekolojik İstekleri: Bol güneşli yerlerde ve sıcak iklimlerde yetişir. Kumlu, geçirgen, kuru ve verimli toprakları tercih eder. Aşırı soğuk havalara dayanıklı değildir.

Üretim tekniği: Lavantanın üretimi hem generatif ve hem de vegetatif organları ile yapılabilmektedir. Vegetatif üretimi yan kök sürgünleri veya yaşlı bitkilerden elde edilecek çeliklerle yapılmaktadır. Generatif üretimde ise tohumları kullanılmaktadır. Tohumlar erken ilkbaharda seralarda çimlendirilir.

Bakımı: Lavandula dikilen yerlerde yabancı ot temizliği mutlaka yapılmalıdır. İlkbaharda kompoze gübre takviyesi yapılmalıdır. Çiçek dönemini uzatmak için geçen çiçekleri budanmalıdır. Fazla sulamadan kaçınılmalıdır.

<https://plants.ces.ncsu.edu/plants/all/lavandula-angustifolia/>

Mentha

Bitkinin Türkçe Adı: Nane

Bitkinin İngilizce Adı: Mint

Familyası: Labiatae

Alttür ve Varyeteleri: *Mentha aquatica*, *Mentha arvensis*, *Mentha x gracilis*, *Mentha haplocalyx*, *Mentha longifolia*, *Mentha pulegium*, *Mentha requienii*, *Mentha spicata*

Anavatanı: İngiltere, Türkiye, Kuzey Yarım Küre

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık bitkilerdir. Normal şartlarda 40-70 cm, çok iyi şartlarda 100 cm'ye yükselebilir. 4 köşeli yarı dallar çıplak veya çok ince tüylerle kaplıdır. Toprak üstü ve toprak altında çok sayıda uzun yayılcı sürgünleri bulunmaktadır. Yapraklar uzunumsu yumurta şeklinden, uzun mızrak şekline kadar değişik şekillerde olabilmektedir. Yaprak kenarları hafif dişlidir. Yapraklar çıplak veya hafif tüylüdür. Özellikle alt kısımlarda ve damar kenarlarında tüyler bulunmaktadır. Leylak renginde, küçük iki parçalı çiçekler başak görünüşünde ve kümeler halinde toplanmıştır .

Ekolojik İstekleri: Nemli ve bol güneşli ortamlarda çok iyi gelişim gösterirler. Toprak istekleri yönünden çok seçici olmamakla beraber nemli ve humusça zengin yerleri tercih ederler. Ayrıca menthol teşekkülü bakımından hafif topraklar daha uygundur.

Üretim tekniği: Tohumla, çelikle veya gövde ayrımı yöntemi ile çoğaltılır.

Bakımı: Nanelerin su istekleri oldukça fazladır. Özellikle yaz döneminde sulamaya çok dikkat edilmelidir. İstenmeyecek derecede çok yayılmasını önlemek ve düzenli bir form kazandırmak için yıl içerisinde 4-5 kere biçmek gerekmektedir.

<https://plants.ces.ncsu.edu/plants/all/mentha-spicata/>

Primula

Bitkinin Türkçe Adı: Çuha

Bitkinin İngilizce Adı: Primrose

Familyası: Primulaceae

Alttür ve Varyeteleri: Primula vulgaris, Primula floribunda, Primula japonica, Primula elatior, Primula acaulis

Anavatanı: Türkiye, Kuzey Yarım Küre

Morfolojik Özellikleri: Otsu, çok yıllık, çoğunlukla gövdesiz, rozet formunda bitkilerdir. Yaprakları basit, bitkinin toprağa yakın dip kısmından saplı veya sapsız olarak çıkar. Çiçekler saplı veya sapsız tek veya kurul oluştururlar. Çiçekler pembe, leylak, sarı, beyaz ve ebruli renktedir. Erken ilkbaharda çiçeklenir ve yaz başına kadar çiçekli kalır. Sonbaharda tekrar çiçeklenir ve kış başına kadar çiçekli kalır.

Ekolojik İstekleri: Yarı gölge yerlerde ve ılıman iklimlerde yetişir. Yaprak çürüğü ve organik madde bakımından zengin, kumlu geçirgen, ıslak toprakları tercih ederler.

Üretim tekniği: Tohumla veya ayırma ile üretilirler. Tohumlar erken ilkbaharda seralara ekilir. Sonbaharda köklü parçalar kesilerek ayrılır ve yeni yerlerine dikilirler.

Bakımı: Organik maddece zengin topraklardan hoşlandıkları için çiçeklenme döneminde sulandırılmış kompoze gübre verilmelidir. Geçen çiçekleri temizlenmeli ve çiçeklenme döneminde düzenli ve bolca sulanmalıdır.

<http://cicekdiyarı.blogspot.com.tr/2013/03/cuha-cicegi-primula-acaulis.html>

Rosmarinus

Bitkinin Türkçe Adı: Biberiye

Bitkinin İngilizce Adı: Rosmary

Familyası: Lamiaceae

Alttür ve Varyeteleri: Rosmarinus officinalis

Anavatanı: Türkiye

Morfolojik Özellikleri: Dik büyüyen, 0,5 ile 1,5 m arasında boylanan herdemyeşil bir çalıdır. Gövdeleri dik ve çok dallıdır. Bitkinin gövdesi karemsi kesitli ve yeşilken, ikinci yılında odunsulaşır. Yaprakları mızrak gibi, etli ve yeşil renklidir. Yaklaşık 2 cm. boyundaki iğne gibi ince uzun yapraklarının üstü parlak koyu yeşil ve altı gri renklidir. Bu yapraklar içe doğru kıvrılırlar. İlkbahardan yaz ortalarına kadar çiçekli kalır. Çiçekleri mavi-mor renklidir. Çiçekleri dalların uçlarında, yaprakların tabanlarında bulunur. Yaz boyunca açan küçük çiçekleri mavi ya da eflatuni renklidir. Yaprakları güzel kokuludur.

Ekolojik İstekleri: Güneşli ve ılıman iklimlerde yetişirler. Killi-kumlu, zengin, rutubetli toraklarda iyi gelişirler. Ancak kuraklığa da dayanımları yüksektir.

Üretim tekniği: Tohumla yada yaz ortalarında alınan yarı olgun çeliklerle üretilir. Biberiye bitkisi, tohumlarıyla ya da ağır büyüdüğü için gövde kalemleri veya daldırma ile çoğaltılır.

Bakımı: Sonbahar ve ilkbahar aylarında gübreleme yapılır ve yaz aylarında bolca sulanmalıdır. Bitkinin yaşlandıkça gövdesi odunlaşır. Bunu önlemek için ölü ve odunlaşmış kısımları budamak gerekmektedir.

<http://www.public.asu.edu/~camartin/plants/Plant%20html%20files/Rosmarinus%20officinalis%20upright.jpg>

Salvia

Bitkinin Türkçe Adı: Adaçayı

Bitkinin İngilizce Adı: Sage

Familyası: Labiateae

Alttür ve Varyeteleri: *Salvia officinalis*, *Salvia officinalis* 'Purpurea', *Salvia officinalis* 'Aurea', *Salvia canariensis*, *Salvia microphylla*, *Salvia virgata*, *Salvia wiedemannii*

Anavatanı: Akdeniz Ülkeleri, Uzak Doğu

Morfolojik Özellikleri: Tek yada çok yıllık, türlere göre otsu yada odunsu bodur çalimsı aromatik bitkilerdir. Yer örtücü olarak kullanılan *Salvia officinalis*; mızraksı uzunca, kadifemsi tüylü, yumuşak, limon küfü yeşil renkteki yapraklar saplı olarak dört köşe sürgünlere karşılıklı olarak dizilmiştir. Lavanta mavisi çiçekler başak konumunda seyrekçe tepe sürgününde toplanmıştır. Yaz başında çiçeklenirler.

Ekolojik İstekleri: Gevşek, kumlu, besin maddelerince zengin, iyi gübrenilmiş ve hafif kireçli bahçe toprağında yetişirler. Güneşli-yarı gölge, ılıman iklimlerde iyi gelişim gösterirler.

Üretim tekniği: Çelik, daldırma, gövde ayrımı ve tohumla üretilirler. İlkbaharda köklü bitkilerin ana gövdeden ayrılarak asıl yerine şaşırtılması ile çoğaltılırlar.

Bakımı: Bitki yaşlandıkça formunu kaybeder. Bunun önüne geçmek için yaz başında bitki istenilen formda budanmalıdır. Çok fazla su vermekten kaçınılmalıdır.

<https://www.harriseseeds.com/products/21983-salvia-new-dimension-blue?variant=28919772689>

Santolina

Bitkinin Türkçe Adı: Lavantin

Bitkinin İngilizce Adı: Lavender Cotton

Familyası: Asteraceae

Alttür ve Varyeteleri: Santolina chamaecyparissus, Santolina virens

Anavatanı: Türkiye, Batı Akdeniz

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık, çalimsı, tabandan itibaren zengin dallı, 50-70 cm boyunda, herdem yeşil odunsu bir bitkidir. Yapraklar; yuvarlakça küt, sarmal dizilişte, gri-beyaz renkte, aromatik kokuludur. Çiçekler uzunca bir sap üzerinde, küremsi, parlak sarı renktedir. Yaz ayları boyunca çiçeklidirler.

Ekolojik İstekleri: Bol güneşli veya yarı gölge yerlerde ılıman iklimlerde yetişir. Her türlü toprakta yetişmekle birlikte, kumlu, taşlı, geçirgen, kuru toprakları tercih ederler.

Üretim tekniği: Çelikle veya daldırma ile çoğaltılırlar. Çelikler ilkbahar veya çiçeklenme dönemi sonunda alınarak seralarda köklendirilir.

Bakımı: Çok fazla su verilmemelidir. Senede bir defa, üstten itibaren 20-30 cm' lik kısımları kesilirse bitki daha canlı ve sık bir gelişim gösterir.

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Santolina_chamaecyparissus.jpg

Thymus

Bitkinin Türkçe Adı: Kekik

Bitkinin İngilizce Adı: Thyme

Familyası: Lamiaceae

Alttür ve Varyeteleri: Thymus vulgaris, Thymus longicaulis, Thymus nummularis, Thymus citriodorus, Thymus serpyllum,

Anavatanı: Türkiye ve Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık, çiçekli gövdeler 10-15 cm boyunda, sürünücü yayılıcı, herdem yeşil, odunsu, aromatik bitkilerdir. İnce küçük, şeritsi- mızraksı yapraklar karşılıklı dizilmişlerdir. Çiçek kurulları daha çok sürgün uçlarına doğru, yaprakların koltuklarında, soluk leylak renginde çiçek açarlar.

Ekolojik İstekleri: Güneşli veya yarı gölge yerlerde, ılıman iklimlerde yetişir. Taşlı, kumlu, gevşek, drenajı iyi, asit yada kireçli topraklarda iyi gelişirler. Soğuğa dayanımları yüksektir.

Üretim tekniği: Tohumla, ayırma ile yada çelikle üretilirler. İlkbaharda kesilerek ayrılan köklü bitki parçaları ile çoğalır. Tohumlar ise ilkbaharda kasalara ekilir, çimlendikten sonra doğrudan yerlerine şaşırtılırlar.

Bakımı: Az su verilmelidir. İlkbahar ve sonbaharda gençleştirme amaçlı budama yapılmalıdır.

<http://www.tradeonlyplantsales.com/thymus-vulgaris-common-2009-p.asp>

Vinca

Bitkinin Türkçe Adı: Cezayir Menekşesi

Bitkinin İngilizce Adı: Periwinkle

Familyası: Apocynaceae

Alttür ve Varyeteleri: Vinca major, Vinca major 'Variegata', Vinca minor, Vinca herbacea, Vinca difformis

Anavatanı: Türkiye ve Avrupa

Morfolojik Özellikleri: Çok yıllık, yayılıcı herdemyeşil, 15-25 cm boyunda, otsu bir bitkidir. Yaprakları basit sapsız yada kısa saplı, derimsi, kenarları düz, karşılıklı diziliştedirler. Çiçekleri; taç huni biçiminde birleşmiş olup, uçta bariz 5 parçaya ayrılmıştır. Çiçekler uzanıcı kolların ortalarından çıkan sürgünlerde yer alır. Çiçek rengi mavimsi leylaktır ve ilkbahar aylarında çiçek açarlar.

Ekolojik İstekleri: Koyu gölge ve ılıman iklimlerde yetişirler. Verimli, humuslu ve nemli toprakları tercih ederler.

Üretim tekniği: Ayırma, çelik, daldırma ve toprak altı stolonları ile üretilirler. Ayırma ilkbaharda yapılmalıdır. Sonbaharda, 15-20 cm uzunluğunda kısmen sertleşmiş gövdelerden alınan çelikler köklendirilerek çoğaltılırlar.

Bakımı: İlkbaharda gençleştirme amaçlı budama yapılmalıdır. Zaman zaman organik gübre takviyesi gerekmektedir.

<https://gobotany.newenglandwild.org/species/vinca/major/>